

Toimielinpäätösten vaikutustenarviointi Lahdessa

Kohti kestäväää ja ketterää vaikutustenarviointia

21.4.2021. Katja Karevaara

LAHTI

LAHTI

winner 2021

EUROPEAN
GREEN CAPITAL

An initiative of the
European Commission

Kestäviä päätöksiä Euroopan
ympäristökaupungissa

NYKYTILA

Päätösesityksissä vasta
muutamia kuvauksia
vaikutustenarvioinneista

TAVOITETILA

Päätösesityksissä
kuvataan systemaattisesti
vaikutustenarviointi ja
erityisesti vaikutukset

MUUTOS

**Tammikuussa 2021 Lahden
kaupunginhallitus hyväksyy
suosituksen kaupunkitasoisesta
vaikutustenarvioinnista.**

**Vaikutustenarviointi
kytketään osaksi kaupungin
asianhallintajärjestelmää.**

Hyvä toimituslinjapäätös: perusteltu, monialainen, näkyvä valmistelu ja tietoon pohjautuvia päätösvaihtoehtoja

Esimerkkivideo: [Ennakkkoarvioi 3 in 1](#)

Mitä vaikutusten ennakkoarviointi ei ole

1. Erillinen prosessi normaalista valmistelusta
2. SOTE-vetoista valmistelua
3. Resurssikysymys, jos toteutetaan järki kädessä ja skaalataan ajankäyttö suhteessa valmisteltavaan asiaan
4. Vapaaehtoista, koska lainsäädäntö velvoittaa riittävään ja asianmukaiseen valmisteluun (mm. hallintolaki 31 §)

Mitä vaikutusten ennakkoarviointi on

1. Taloudellisesti järkevää ja tukee strategiaa
2. Tietoon pohjautuvaa päätösvalmistelua (pois mutu-tiedosta)
3. Kaupunkitasoista ja monialaista päätösvalmistelua
4. Päätösvalmistelun dokumentointia systemaattisesti ja läpinäkyvästi
5. Päätösprosessin toimintakulttuurin uudistumista

Valmistelijan kolme mokaa

**HUPS,
UNOHDIN!**

**HUH, EN
EHD!**

**ÄH, EN
VIITSI!**

Mitä vaikutusten ennakkoarviointi on

Jos vaikutustenarviointia kuvataan rautalangasta, niin se on normaalia päätösvalmistelua. Se ei ole erillinen prosessi valmistelusta tai erillisen työkalun käyttöä.

Tämä on huojentava tieto kaikille esittelijöille ja erityisesti valmistelijoille.

KETTERÄN VAIKUTUSTEN ENNAKKOARVIOINNIN JULISTUS

"Löydämme parempia tapoja tehdä vaikutusten ennakkoarviointia kun kokeilemme itse rohkeasti ja autamme muita. Kokemuksemme perusteella arvostamme:"

**MONIALAISTA
VUOROVAIKUTUSTA**

enemmän kuin

**PROSESSEJA, MENETELMIÄ
JA TYÖKALUJA**

**ARJESSA TOIMIVAA
ENNAKKOARVIOINTIA**

enemmän kuin

**RUNSASTA
DOKUMENTAATIOTA**

**KÄYTTÄJÄ- JA
ASIAKASYHTEISTYÖTÄ**

enemmän kuin

**HALLINNOLLISUUTTA JA
VIRALLISIA NEUVOTTELUITA**

**VASTAAMISTA
MUUTOKSEEN**

enemmän kuin

**PITÄYTYMISTÄ
SUUNNITELMASSA**

"Jälkimmäisilläkin asioilla on arvoa, mutta arvostamme ensiksi mainittuja enemmän."

Vaikutusten ennakkoarviointi Lahden kaupungissa

- **Vaikutusten ennakkoarviointia tehdään 2021 kaikessa päätösvalmistelussa.**
 - Tavoitteena kasvattaa vuonna 2021 eteenpäin vaikutusten ennakkoarviointien määrää ja laatua.
 - Valmistelija ratkaisee jokaisen päätösvalmistelun aluksi miten vaikutustenarviointi toteutetaan.
 - Toteutus suhteutetaan realistisesti käytettävissä olevaan aikaan.
 - Lyhyt valmistelu-aika ei ole peruste jättää ennakkoarviointia tekemättä.
- **Tarkastelussa talous-, kuntalais-, ympäristö- sekä organisaatio- ja henkilöstövaikutukset**
- **Vaikutuksia tarkastellaan lyhyellä ja pitkällä aikavälillä sekä onko vaikutukset positiivisia vai negatiivisia.**
- **Päätösvaihtoehdolle esitetään tarvittaessa vaihtoehtoja.**
- **Vastuu ennakkoarviointien määrällisestä ja laadullisesta seurannasta on esittelijöillä.**
Kaupunginsihteerin vastuulla on päätösvalmistelun prosessien seuranta.
- **Ulkopuolisia asiantuntijoita ja kuntalaisia kuullaan etenkin merkittävissä päätösesityksissä.**
Kokemusten myötä eri alat määrittävät itse heille tärkeät aiheet ja tavat ennakkoarviointiin.
- **Vaikutusten arviointia ei tehdä** viranhaltijapäätöksissä, oikaisuvaatimuksissa, viran- tai toimenhaltijoiden nimeämissä, tiedoksi saatettavissa asioissa, lautakunnan toimialaan kuuluvissa erityisasioissa (mm. yksilöasiat)

Esimerkkejä toteutuksesta - resurssit

A Suppea vaikutusten ennakkoarviointi nollavaihtoehdolle eli päätösesitykselle voi tapahtua maksimissaan muutamassa tunnissa 1-2 ihmisen voimin. Päätösesitykselle esitetään tarvittaessa yksi vaihtoehto.

B Keskilaaaja vaikutusten ennakkoarviointi vie aikaa muutamasta tunnista viikkoihin. Työryhmään osallistuu yleensä 2-5 henkilöä. Muutamia ihmisryhmiä kuullaan. Nollavaihtoehdolle esitetään vähintään yksi vaihtoehto.

C Laaja vaikutusten ennakkoarviointiin vie aikaa viikoista muutamaan kuukauteen. Työryhmään kuuluu yleensä yli 5 henkilöä ja eri ihmisryhmiä kuullaan monipuolisesti. Nollavaihtoehdolle esitetään kaksi tai useampia vaihtoehtoja.

Tulokset päätöksentekoon – painopiste vaikutuksissa

- Ennakkoarvioinnin pohjalta tehty päätösehdotus perusteluineen kirjataan tiivistetysti listatekstiin. Suositeltu maksimimerkkimäärä listatekstissä on 1000 merkkiä (ei välilyöntejä).
- Pienestä liikkeelle ja rohkeasti kokeilemaan!
- **Painopiste vaikutuksissa, prosessin dokumentointi vain lyhyesti**
 - Keskeiset tulokset päätösvaihtoehtoihin
 - Miten arviointi on suoritettu
 - Mitä tietolähteitä on käytetty
 - Miten asiantuntijat ja kuntalaiset ovat osallistuneet ennakkoarviointiin
 - Mihin oletuksiin arviointi perustuu
 - Miten toteutumista seurataan
- Mahdollinen ennakkoarviointimateriaali liitetään päätösasiakirjoihin pdf-muodossa.

Vaikutusten ennakkoarviointi ja media

Lasten maksuttomien bussimatkojen plussat ja miinukset on selvitetty Lahdessa

Valtuustoaloitteilla ajetaan ilmaisia matkoja kaikille koululaisille ja päiväkotiryhmille. Lahden seudun liikenteen työryhmä on tehnyt vertailun malleista.

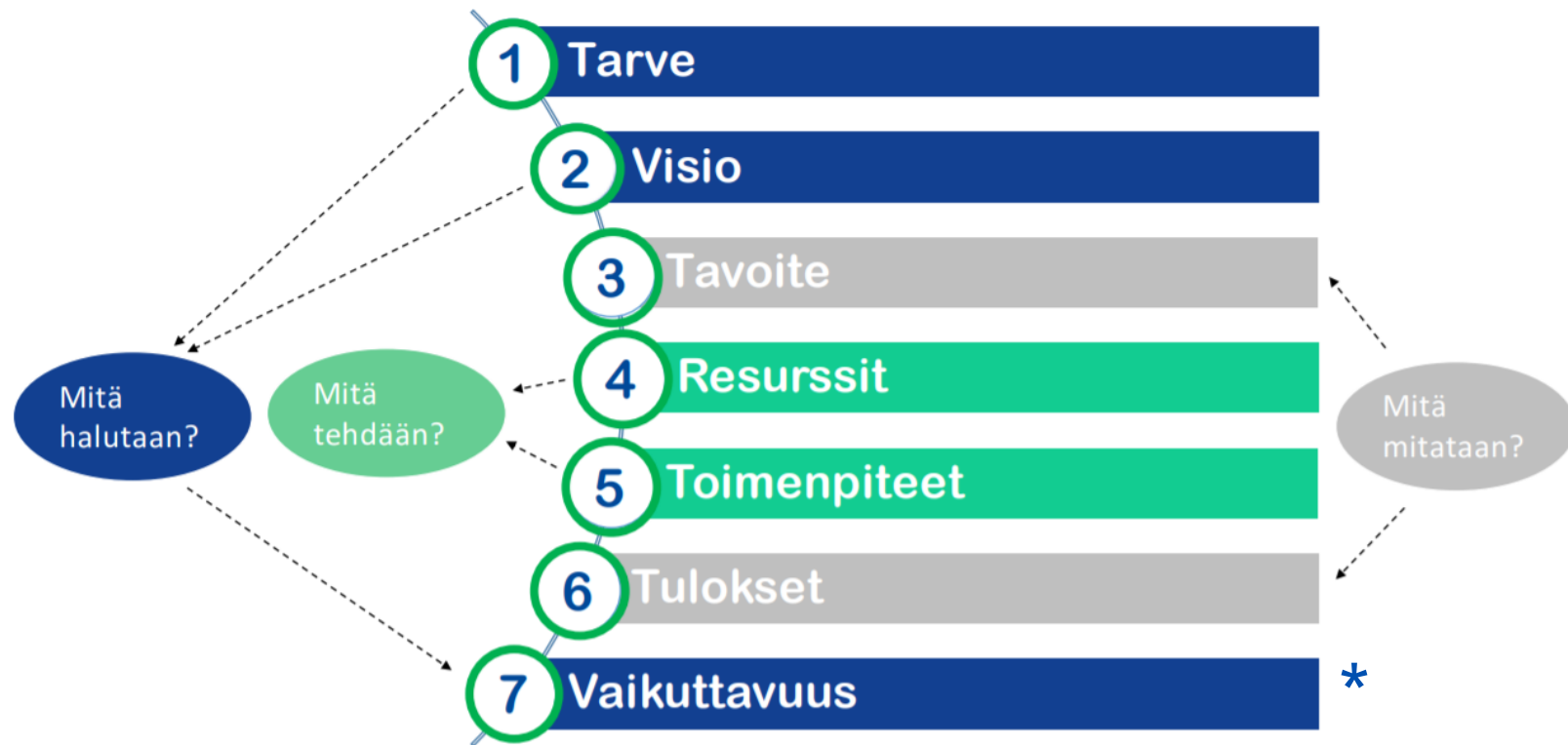
Lahti 13.2.2019 klo 16.09

- + Lisää myönteistä medianäkyvyyttä
- + Vahvistaa kaupungin päätösten läpinäkyvyyttä
- + Vähentää jälkipulinoita

EVA*, Hyvän mitta ja vaikuttavuusketju – STEA, ME, Sitra ym.

Kiitos!

Katja Karevaara
Suunnittelija

Tilasto- ja tietopalvelut, Lahden kaupunki
044 482 6233, katja.karevaara@lahti.fi

LAHTI